

Пропозиції
до проекту Закону України
«Про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України
щодо особливостей провадження у справах за зверненнями центрального
органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері
геологічного вивчення та раціонального використання надр»
*(реєстр. № 9372 від 08.06.2023)**

Законопроект розроблено на виконання вимог Закону України від 1 грудня 2022 р. № 2805-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства у сфері користування надрами», а також з метою удосконалення нормативно-правового регулювання відносин у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

У зв'язку з цим, передбачено внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України) щодо визначення особливостей провадження у справах за зверненнями центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, що у свою чергу забезпечить швидке реагування, у разі виявлення порушень вимог законодавства з питань користування надрами. Зокрема, пропонується доповнити КАС України статтею 283-2. Частина друга статті 283-2 проекту визначає строки подачі позовної заяви до суду першої інстанції, а саме: *протягом дев'яноста днів з дня виникнення підстав, що зумовлюють звернення до суду*, за загальними правилами підсудності, встановленими цим Кодексом.

Згідно частини першої статті 283-2 проекту провадження у справах за зверненням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр під час здійснення ним визначених законом повноважень, здійснюється на підставі позовної заяви такого органу щодо:

1) припинення видобування корисних копалин без спеціальних дозволів на користування надрами (самовільне користування надрами);

2) зупинення окремих видів робіт з геологічного вивчення та/або видобування надр, що проводяться з порушенням стандартів та правил і можуть спричинити псування родовищ, істотне зниження ефективності робіт або призвести до заподіяння збитків державі.

Тобто відповідно до положень законопроекту підставами, що зумовлюють початок перебігу строку звернення до суду, є:

юридичний факт, що свідчить про початок видобування корисних копалин без спеціальних дозволів на користування надрами, тобто, коли особа розпочала самовільне користування надрами;

або юридичний факт, який пов'язаний з початком проведення особою таких видів робіт з геологічного вивчення та/або видобування надр, що проводяться з

порушенням стандартів і правил і можуть спричинити псування родовищ, істотне зниження ефективності робіт або призвести до заподіяння збитків державі.

Підтримуючи мету законопроекту, вважаємо за доцільне зазначити, що інститут строків в адміністративному процесі сприяє досягненню юридичної визначеності в публічно-правових відносинах, а також стимулює учасників адміністративного процесу добросовісно ставитися до виконання своїх обов'язків. Ці строки обмежують час, протягом якого відповідні правовідносини можуть вважатися спірними. Відносини стають стабільними після завершення зазначених строків, якщо ніхто не звернувся до суду для вирішення спору.

Втім, на нашу думку, запропонована законопроектом модель обчислення початку перебігу процесуального строку звернення до суду уможливорює зловживання у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, оскільки створює умови, за яких у разі, якщо центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, встановить факт порушення використання надр після спливу дев'яноста днів, то суд відмовить у відкритті провадження у зв'язку із пропуском строку звернення до суду.

Враховуючи викладене, пропонуємо обчислення початку перебігу процесуального строку для цієї категорії справ пов'язувати не з юридичними фактами, що свідчать про початок протиправної діяльності суб'єкта, а «з моментом встановлення обставин, що зумовлюють звернення до суду».

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені у документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*